

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

AJINIYOZ NOMIDAGI NUKUS DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI

"Tasdiqlayman"

O'quv ish/ari bo'yicha prorektor

M.Ibragimov

2025-yil

**"UMUMIY PSIXOLOGIYA" fanidan
SILLABUS
Kunduzgi ta'lim**

Ta'lim sohasi: 100000 - Gumanitar

Ta'lim sohasi: 110000 - Pedagogika

Ta'lim yo'nalishi: 60310300 - Psixologiya

NUKUS - 2025 yil

Modul / Predmet sillabusi
Ta'lim yo'nalishi 60310300 - Psixologiya

Predmet/modul:	Uliwma psixologiya	
Predmet/modul turi:	Majburiy fan	
Predmet/modul kodi:	UPS 1123424	
Yil:	2025-2026-yillar	
Semestr:	3 - 4	
Ta'lim shakli:	Kunduzgi	
Ajratilgan soat:	330	
Ma'ruza	30	36
Seminar	30	36
Mustaqil ta'lim	90	108
Kredit miqdori:	5	6
Baholash turi:	Test va imtihon	
Ta'lim tili:	O'zbek tili	

Predmet/Modul maqsadi (P/MM)

P/MM	Talabalarda umumiy psixologik bilimlarni shakllantirish, voqelik va jamiyatdagi voqea-hodisalarning, shaxsning o'zida kechadigan jarayonlar va psixologik bilimlarni shakllantirish, ularni jamiyat hayotidagi umumiy psixologik hodisalar, holatlar va jarayonlarning mohiyatini tahlil qilishga, shaxsning kamoloti va unga ta'sir etuvchi omillar, uning individual psixologik xususiyatlari, emotsional va chidamlilik sifatlarini tahlil qilishga o'rgatishdan iborat.
-------------	---

Fanning vazifalari (P/W)

P/W	Inson ruhiyatini psixologik tahlil qilish; umumiy psixologiya fanining jamiyat va shaxs kamolotidagi o'rnini talabalarga tushuntirish; voqea va hodisalarni psixologik nuqtayi nazardan tahlil va tadqiq etish malakasini hosil qilish; inson psixologiyasining umumiy ilmiy asoslarini o'rgatishni; jamiyat va shaxs o'rtasidagi munosabatning psixologik qonuniyatlari asosida rivojlantirishni; umumiy psixologiya fani bo'limlari bo'yicha (psixikaning evolyutsion rivojlanishi, shaxs psixologiyasi, ichki regulyatsiya, sezgi va aql, diqqat va xotira, tafakkur va nutq) psixologik bilimlarni tahlil qilish, ularning qonuniyatlarini mashq qilish jarayonida o'rganish.
------------	---

Ta'lim natijasi (TN)

TN1	Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: psixikaning obyektiv va subyektiv mezonlarini, psixikaning rivojlanish bosqichlarini, inson psixikasining ijtimoiy-tarixiy tabiatini; shaxs psixologiyasining asosiy qonuniyatlarini; shaxs individual-psixologik xususiyatlarini
------------	--

	tahlil qilishni; ichki regulyatsiyaning mazmuni; emotsiya va sezgi munosabatlari; chidamlilikning shakllanish va rivojlanish qonuniyatlarini; chidamlilik nazariyalarining o'ziga xosligini bilishi va ulardan foydalana olishi.
TN2	chidamlilikning shakllanishi va rivojlanishi qonuniyatlarini qo'llash; psixik bilish jarayonlari; sezgining xususiyatlarini; aql turlari va ularning xususiyatlarini; diqqat va xotiraning psixologik ta'rifini; diqqatni o'rganishning amaliy jihatlari; diqqatga oid psixologik nazariyalarni; xotira psixologiyasining asosiy qonuniyatlarini; inson xotirasining tashkil etuvchi asosiy tamoyillarini; diqqat va xotiraning rivojlanishini diagnostik qilish tafakkurga nazariy yondashuvlarni; inson intellektual faoliyatining differensial-psixologik sifatlarini; tafakkur va nutq munosabatlari; nutqiy tafakkurning rivojlanish qonuniyatlarini; tafakkur turlari va masala tiplarini amaliy qo'llashni; nutqning turlari va funktsiyalarini amaliyotda qo'llash ko'nikmasiga ega bo'lishi kerak. Psixologiya fanining fundamental qismini va rivojlanish tarixini o'rganadi;
Ta'lim texnologiyalari va metodlari: 2. ma'ruzalar;	
<ul style="list-style-type: none"> • interfaol keys-stadilar; • amaliy (mantiqiy fikr, ijodiy yondashuv); • guruhlarda ishlash • taqdimotlar; • individual loyihalar; • guruh bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar. • Kreditlarni olish uchun talablar: 	
Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri yoritish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil fikr yuritish, oraliq nazorat shakllarida berilgan topshiriq va vazifalarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha imtihon ishini topshirish.	

Predmet/Modul mazmuni. III-modul Umumiy psixologiya	
III-semestr. Mashg'ulot shakli: Ma'ruza (L)	
L1	Motivatsiya haqida umumiy tushuncha¹
L2	Motivatsiyaning asosiy turlari rivojlanish

¹ Общая психология. Образовательная программа «6В03107 Психология» Осенний семестр 2024-2025 учебного года КазНУ

L3	Motivning tuzilishi va funksiyalari.
L4	Motivatsiyaning psixologik nazariyalari.
L5	Xulq-atvor va faoliyat motivatsiyalari.
L6	Erishganlik, affiliatsiya, hukmronlik motivlari.
L7	Emotsiya va hissiyot haqida tushuncha²
L8	Emotsiya psixologiyasining nazariy yondashuvlari
L9	Emotsiyaning roli va funksiyalari.
L10.	Har xil emotsiyalar va hislarning tavsifi.
L11	Emotsional holatlar.
L12	Iroda haqida tushuncha.
L13	Iroda nazariyalari
L14	Shaxsning irodaviy sifatlari
L15.	Irodani rivojlantirish va patologiyasi.
IV-semestr. Mashg'ulot shakli: Ma'ruza (L) 4-modul Kognitiv jarayonlar psixologiyasi	
L1	Sezgi va idrok: umumiy tasavvurlar, yondoshuvlar
L2	Sezgilar klassifikatsiyasi va sezgilarning o'zgaruvchan shakllari
L3	Yetakchi analizatorlarga ko'ra sensor-pertseptiv jarayonlar turlari
L4	Pertseptiv obrazni tashkillashtirish.
L5	Idrokning murakkab turlari.
L6	Pertseptiv rivojlanish
L7	Diqqat haqida tushuncha
L8	Diqqatning psixofiziologik indikatorlari va mexanizmlari
L9	Diqqatning funksiyalari, turlari, asosiy xususiyatlari

² Общая психология. Образовательная программа «БВ03107 Психология» Осенний семестр 2024-2025 учебного года КазНУ

L10.	Kognitiv psixologiyada diqqat tadqiqotlari
L11	Diqqatning rivojlanishi va buzilishi.
L12	Xotira haqida umumiy tasavvurlar. Xotiraning neyrofiziologik asoslari va bioximik nazariyalari.
L13	Xotira jarayonlari va turlari
L14	Kognitiv psixologiyada xotira tadqiqotlari
L15.	Xotiraning rivojlanishi va buzilishi
L16.	Tafakkur: umumiy tasavvurlar va nazariy yondashuvlar
L17	Tafakkur turlari va masala tiplari
L18	Tafakkurni bilish faoliyati sifatida o'rganish.
Seminar (S) III-semestr. 3-modul Umumiy psixologiya.	
S1	Motivatsiya haqida umumiy tushuncha
S2.	Motivatsiyaning asosiy turlari rivojlanish bosqichlari
S. 3.	Motivning tuzilishi va funksiyalari
S. 4.	Motivatsiyaning psixologik nazariyalari
S. 5.	Xudq-atvor va faoliyat motivatsiyalari
S. 6.	Erishganlik, affiliatsiya, hukmronlik motivlari
S7.	Emotsiya va hissiyot haqida tushuncha
S8.	Emotsiya psixologiyasining nazariy yondashuvlari
S9.	Emotsiyaning roli va funksiyalari
S10.	Har xil emotsiyalar va hislarning tavsifi
S11.	Emotsional holatlar
S12	Iroda haqida tushuncha
13- §.	Iroda nazariyalari
S14.	Shaxsning irodaviy sifatleri

S15.	Irodani rivojlantirish va patologiyasi	
	Seminar (S) IV-semestr. 4-modul Kognitiv jarayonlar psixologiyasi	
S1	Sezgi va idrok: umumiy tasavvurlar, yondoshuvlar	
S2.	Yetakchi analizatoriga koʻra sensor-pertseptiv jarayonlar turlari.	
S3.	Idrokning murakkab turlari.	
S4.	Pertseptiv rivojlanish	
S5.	Diqqat haqida tushuncha	
S6.	Diqqatning psixofiziologik indikatorlari va mexanizmlari.	
S7.	Diqqatning funksiyalari, turlari, asosiy xususiyatlari.	
S8.	Diqqatning rivojlanishi va buzilishi.	
S9.	Xotira haqida umumiy tasavvurlar. Xotiraning neyrofiziologik asoslari va bioximik nazariyalari	
S10.	Xotira jarayonlari va turlari.	
S11.	Xotiraning rivojlanishi va buzilishi	
S12	Tafakkur: umumiy tasavvurlar va nazariy yondashuvlar	
13- §.	Tafakkur turlari va masala tiplari.	
S14.	Tafakkurni bilish faoliyati sifatida oʻrganish.	
S15.	Tafakkur tahliliga kognitiv yondashuv	
S16.	Tafakkur filo-, sotsio- va ontogenezi	
S17.	Nutqiy tafakkur rivojlanish muammolari	
S18	Til, ong va tafakkur. Nutq va nutqiy faoliyat	
	Mustaqil ta'lim (MT) III semestr	
1.	Seminar mashgʻulotlariga tayyorgarlik koʻrish va uy vazifalarini bajarish	30
2.	Vaziyatli masalalar tuzish (kazuslar) va tezis tayyorlash	10
3.	Umumiy psixologiya berilgan mavzularda esa yozish	20

4.	Mavzu bo'yicha taqdimot tayyorlash	20
5.	Berilgan mavzularga referat yozish	10
Mustaqil ta'lim (MT) IV semestr		
1.	Seminar va amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy vazifalarini bajarish.	20
2.	Vaziyatli masalalar tuzish (kazuslar) va tezis tayyorlash	20
3.	Umumiy psixologiya berilgan mavzularda esa yozish	20
4.	Mavzu bo'yicha taqdimot tayyorlash	20
5.	Berilgan mavzularga referat yozish	28
Mustaqil ta'lim (MT) III semestr		
MT 1	Motivaciya haqida umumiy tushuncha	
MT 2.	Motivatsiyaning asosiy turlari, rivojlanish bosqichlari.	
MT 3.	Motivning tuzilishi va funksiyalari.	
MT 4.	Motivatsiyaning psixologik nazariyalari	
MT 5	Xulq-atvor va faoliyat motivatsiyalari	
MT 6	Muvaffaqiyat, filiallatsiya, hukimdorlik motivlari.	
MT 7.	Emociya va hissiyot haqida tushuncha	
MT 8.	Emotsiya psixologiyasining nazariy yondashuvlari	
MT 9.	Emotsiyaning roli va funksiyalari.	
MT 10	Turli xil emotsiyalar va hissiyotlarning tavsifi.	
MT 11	Emotsional jarayonlar	
MT 12	Erkinlik haqida tushuncha	
MT 13	Erkinlik nazariyalari	
MT 14	Shaxsning irodaviy sifatleri	
MT 15	Erkinlikni rivojlantirish va patologiyasi	
Mustaqil ta'lim (MT) IV semestr		
MT 1	Sezgi va idrok: umumiy qarashlar	
MT 2.	Sezgilar tasnifi va sezgilarning o'zgaruvchan shakllari	
MT 3.	Yetakchi analizatorlarga ko'ra sensor-perseptiv jarayon turlari.	
MT 4.	Perseptiv obrazni shakllantirish	
MT 5	Qabul qilishning murakkab turlari	
MT 6.	Perseptiv rivojlanish	
MT 7.	Diqqat haqida tushuncha	
MT 8.	Diqqatning psixofiziologik indikatorlari va mexanizmlari.	
MT 9.	Diqqatning funksiyalari, turlari, asosiy xususiyatlari.	
MT 10	Kognitiv psixologiyada diqqat tadqiqotlari	
MT 11	Diqqatning rivojlanishi va buzilishi	

MT 12	Xotirada saqlash haqida umumiy tushuncha. Xotiraning neyrofiziologik asoslari va biokimyoviy nazariyalari.
MT 13	Xotira jarayonlari va turlari
MT 14	Kognitiv psixologiyada xotira tadqiqotlari.
MT 15	Xotiraning rivojlanishi va buzilishi

Talabalarning fan bo'yicha o'zlashtirish korsatkichin nazorat qilishda quydagi darajalarni tavsiya etiladi:

Ballning bo'lishtirilishi			
Joriy nazorat	15 ball	15 ball	30 ball
Orqaliq nazorat	20 ball		20 ball
Yakuniy nazorat	50 ball		50 ball
Jami	100 ball		100 ball

Talabalarni o'zlashtirish baholash o'lishamlari:

«A+», «A», «B+» **baha:** talaba materialni erkin turda tez o'zlashtiradi, xatolarga yol qoymaydi, mashqlarda faol qatnashadi, savollarga to'liq va aniq javob beradi.

«B», «C+», «C» **baha:** talaba materialni yaxshi ozlashtirgan, uni logika tarafdan aks etdira oladi, mashqlarga faol qatnashadi, savollarga toliq va aniq javob beradi, biroq unchallik ahamiyatli bolmagan xotalarga yol qoyadi.

«D+», «D» **baha:** asosiy materiallarni biladi, biroq aniq aytishga qiynaladi, savollarga javob berishga aniqlik va toliqlik etishmaydi, materiallarni aytishda ayrim xatoliklarga yol qoyadi, kommunikaciya jaroyonida qiyinshilik sezadi.

«D» (otmadi) **baha:** materiallarni ozlashtirmagan, savollarga javob bara olmaydi, mashqlarga qatnashmaydi.

Baholash tartibi oz ishiga nazorat turlarin (joriy, oraliq va yakuniy) qamrab oladi. Talabaning ozlashtirish darajasi quydagicha baholanadi:

Daraja	Ballar (protsent)	Reyting	
A+	95 – 100 ball	4.5	A'lo
A	90 – 94 ball	4.0	
B+	85 – 89 ball	3.5	Juda yaxshi
B	80 – 84 ball	3.0	
C+	75 – 79 ball	2.5	Yaxshi
C	70 – 74 ball	2.0	
D+	65 – 69 ball	1.5	Shartli otti
D	60 – 64 ball	1.0	
F	59 ball va undan past	0.0	Otmadi

Asosiy adabiyotlar

1.	Muhammadova D.G., Mullabayeva N.M. Umumiy psixologiya. - T.: O'zMU, 2018. -370 b.
2.	Myers D.G. Psixologiya. Ninth Edition. Worth Publishers, 2020. - 910 b.

3.	G'oziyev E.G'. Umumiy psixologiya. T-O'qituvchi. 2020-yil
	Qo'shimcha adabiyotlar
1.	Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent: O'zbekiston, 2017. -488b.
2.	New YorkCambridgeUniversityDavid F. Lohman, Joni M. Lakin. Reasoning and Intelligence. - T.: "Press," 2009.
3.	WadsworthDuane P. Schults. Shaxsiyat nazariyalari. , Thomson Learning, Inc. bo'limi Copyright © 2005.-550p.
4.	GuilfordNew yorkEdited by Michael Lewis, Jeannette m. Haviland-Jones, and lisafeldmanbarrett. Handbook of emotions/ The press, London, 2008.
5.	Elizabeth A. Styles. Diqqat psixologiyasi This edition published in The Taylor & Francis e-Library, 2005.-232 p.
6.	GeraldMatthews.-CambridgeUniversity - 2009. - 906 b.
7.	ChichesterStrongman K. T. Psixologiya emotsii. Mualliflik huquqi John Wiley & Sons Ltd, The Atrium, Southern Gate,. 2003-yil.
8.	CambridgePhilipJ.Corr.CambridgeUniversityThe Handbook of Personality Psychology// Edited by Press, 2009.
9.	Andreev O.A. Diqqatimizni mashq qildiramiz /"Psixologik praktikum" seriyasi."-Rostov n/D: "Feniks," 2004.-232 b.
10.	Andreev O.A. O'z xotiramizni mashq qilamiz/ "Psixologik praktikum" seriyasi."-Rostov n/D: "Feniks," 2004.-224 b.
11.	Vasilev I. A., Magomed-Eminov M. Sh. Motivatsiya i kontrol za deystviyem. M., 1991.
12.	Galperin P. Ya., Kabilnitskaya S. L. Eksperimentalnoye formirovaniye vnimaniya. M.: Izd-vo Mosk. un-ta, 1999.
13.	Gibson Dj. Ekologicheskiy podxod k zritelnomu vospriyatiyu. M.: Progress, 1988.
14.	G'oziyev E.G'. Psixologiya. -T., O'zMU "Universitet," 2003.
15.	G'oziyev E.G'. Tafakkur psixologiyasi. - Toshkent: Universitet, 1990.
16.	G'oziyev E.G'. Xotira psixologiyasi. -ToshDU, 1994.
17.	Dormashev Yu. B., Romanov V. Ya. Psixologiya vnimaniya. - M., 1995.
18.	Zinchenko T. P. Pamyat v eksperimentalnoy i kognitivnoy psixologni.- SPb.: Piter, 2002. - 320 b.
19.	1999 rJ.Godfrua. Psixologiya nima? M.. 2-jild.
20.	Zinchenko T. P. Eksperimental va kognitiv psixologiyada xotira. - SPb, 2002.
21.	Izard K. Emotsii cheloveka. M., 2001.
22.	Ilin E. P. Motivatsiya i motivi. - SPb.: Piter, 2002. - 512 b.
23.	Ilin E. P. Psixologiya voli. 2-ye izd. - SPb.: Piter, 2009. - 368 b.
24.	2003 rIlin E. Psixologiya individualnix razlichiy. M..
25.	Kloninger S. Teoriya lichnosti: poznaniye cheloveka. -SPb.:Piter. 2003.720
26.	Leontev A. N. Deyatelnost. Onglilik. Shaxs. M: Izd-vo polit, iteratury, 2005.
27.	Lyubimov V.V. Psixologiya vospriyatiya. -M.: Eksmo, 2007. -472 s.

28.	Umumiy psixologiya: 7 t.: oliy o'quv yurtlari uchun darslik. B.Bratusya tahriri ostida. - M.: Izdatelskiy sentr "Akademiya," 2007.
29.	Maksimenko S.D. Umumiy psixologiya.-M.: "Refl-buk," K.: "Vakler"- 2004.-528 bet.
30.	Maslou A. Motivatsiya va shaxs. M., 1998.
31.	Obshaya psixologiya i psixologiya lichnosti / pod red. A.A.Rean.- M.:AST:Astrel; SPb.:Praym-Yevroznak, 2009.-639 bet.
32.	Petrovskiy A. V., Yaroshevskiy M. G. Основы теоретической психологии. M., 1998.
33.	Psixologiya. Darslik. /Pod. A.A.Krilov tahriri ostida.-M.: PBOYUL ML.Zaxarova, 2001.-584 b.
34.	Rean A. A. Psixologiya izucheniya lichnosti: Ucheb. posobiye. - SPb., Izd-vo Mixaylova V. A., 1999. - 288 b.
35.	Rubinshteyn S. L. Umumiy psixologiya asoslari. M., 1989.
36.	Sunnatova R.I. Karimova V.M., Tadjibayeva R.N. Mustaqil fikrlash. - Toshkent, 2000.
37.	Sunnatova R.I. Struktura myslitelnoy deyatelnosti. - Toshkent: Fan, 1996.
38.	Uznadze D. N. Umumiy psixologiya / Gruzin tilidan E. Sh. Chomaxidze tarjimasini; Pod red. I. V. Imedadze. - M.: Smysl; SPb.: Piter, 2004. - 413
39.	Uznadze D. N. Psixologicheskiye motivatsii povedeniya cheloveka. M., 1969.
40.	Usmanova E.Z. Kak mojno sformirovat samostoyatelnoye mishleniye uchasixsya? - "Pedagogika i molodaya psixologiya" nauchno-populyarnaya seriya, 2000, No1.
41.	Usmanova E.Z. Motivatsionno-emotsionalnaya regulyatsiya myshleniya v usloviyax intellektualnogo konflikta. - Toshkent: O'qituvchi, 1993.
42.	2000 rFromm E. Psixologiya chelovecheskoy destruktivnosti. M..
43.	E'tiborga oid xrestomatiya/ A. N. Leontev, A. A. Puzirey, V. Ya. Romanov tahriri ostida. M.: Piter, 2004.
44.	Umumiy psixologiya bo'yicha xrestomatiya. Psixologiya pamyati/ Pod. red. §. Yu. B. Gippenreyter, V, Ya. Romanova. M.: Izd-vo Mosk. un-ta, 2001.
45.	Shiffman X. Sezgi va idrok. - 5-yo izd. - SPb.: Piter, 2003. -928 b.
46.	Yung K.G. Ocherki po analiticheskoy psixologii.-Mn.: OOO "Xarvest," 2003.-528
47.	Yung K.G. Vospominaniya, snoveniya, razмышleniya.-Mn."Xarvest,"2003
48.	Джакупов С.М. Общая психология: введение. Учебное пособие. Алматы: «Қазақ университеті», 2014. – 162 с
Internet saytlari:	
http://textshare.tsx.org .	
http://elibrary.kaznu.kz/ru	
http://www.mgimo.ru/filesserver/	
http://www/ssu.runnet.ru/...	
http://www.philol.msu.ru/	

<http://www.voppsv.ru>
<http://flogiston.ru.arch>
<http://psychol.ras.ru>
<http://psyberia.ru>

Dastur muallifi:	Dawkeeva Aydin
E-mail:	Adawkeeva@mail.ru
Tashkilot:	Ajiniyoz nomidagi NDPI Psixologiya kafedrasini
Taqrizchilar:	E.Sulletbayeva Psixologiya fanlari bo'yicha (PhD), dotsent Z.Klicheva Psixologiya fanlari bo'yicha nomzod, professor

Mazkur ~~sillabus~~ institut o'quv-uslubiy Kengashining 2025-yil 28-iyun 11 sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

~~Ushbu~~ ~~sillabus~~ Psixologiya kafedrasining 2025-yil 26-iyun 11 sonli majlis bayonnomasi bilan tasdiqlangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i:

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

A.Abdiev

Sh.Saparov

E.Nurimbetova

A.Dawkeeva